

Mercè Durfort i Coll: la recerca i la transferència del coneixement

La trajectòria de la doctora Durfort en el camp de la recerca segueix les etapes següents. Es doctorà per la Universitat de Barcelona (UB) l'any 1973 amb premi extraordinari. El 1975 va guanyar l'oposició a professor adjunt d'histologia vegetal i animal amb el número 1. L'any 1985 assolí la càtedra de biologia cel·lular de la UB. En jubilar-se, el 2013, va ocupar la posició de catedràtica emèrita.

Alhora va ser membre de l'Institut d'Estudis Catalans (1989), on, en primer lloc, fou secretària de la Secció de Ciències Biològiques (1992-1993) i, posteriorment, presidenta de la mateixa Secció (1994-2000). Fou membre numerària de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona (1993) —va ser la primera dona a ingressar-hi— i sòcia d'honor de la Societat Catalana de Biologia (2014).

Així mateix, el 2001 li fou concedida la Medalla Narcís Monturiol, reconeixement atorgat a les persones que han contribuït d'una forma molt significativa al progrés de la ciència i la tecnologia de Catalunya (Generalitat de Catalunya). El 2004 va ser guardonada amb la Creu de Sant Jordi (Generalitat de Catalunya) en reconeixement de la tasca docent i de recerca, dedicada en especial a l'estudi de la reproducció dels mol·luscs i a la histopatologia dels bivalves.

La seva activitat de recerca es va centrar, fonamentalment, en tres àmbits: *a*) la histopatologia de mol·luscs i crustacis d'interès en aquicultura (musclo i ostra del delta de l'Ebre); *b*) la incidència del parasitisme i dels agents contaminats sobre la qualitat dels mol·luscs bivalves d'interès econòmic, i *c*) la ultraestructura dels diversos tipus cel·lulars implicats en els processos de digestió, excreció i secreció de mol·luscs i crustacis.

De la seva prolífica producció científica (més de 170 publicacions científiques en revistes nacionals i internacionals i més de 220 treballs presentats en congressos nacionals i internacionals) cal ressaltar la seva expertesa i el seu domini de

les diverses tècniques de microscòpia òptica i electrònica, en el sentit que obtenia unes imatges excel·lents de l'estructura i de la ultraestructura cel·lulars.

A més, té publicades nombroses monografies, entre les quals destaquem les quatre següents:

- *Els inicis de la microscòpia electrònica a Catalunya*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2013. [Lliçó inaugural del curs acadèmic 2013-2014]
- «Reflexions sobre l'observació i la interpretació de les imatges microscòpiques en biologia cel·lular (els artefactes metodològics)». *Memòries de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona*, 1993, 915 (52): 8.
- «Biologia de la reproducció». *Treballs de la Societat Catalana de Biologia*, 2008, vol. 59.
- «La cèl·lula a la darreria del segle xx» (1995). *Arxius de les Seccions de Ciències*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 1995, 100: 93-111.

Preocupada i ocupada per l'ús correcte del català en la ciència, l'any 2011 publicà el llibre *Vocabulari de biologia de la reproducció. Català-castellà-anglès* (editat per l'IEC).

Cal esmentar també les seves traduccions i revisions de nombrosos llibres de text de referència internacional, com ara els següents:

- *Biología molecular de la célula*. ALBERTS, B. [et al.]. 5a ed. Barcelona: Omega, 1992, 1994, 2004 i 2010.
- *Histología*. POIRIER, J. [et al.]. Barcelona: Masson, 2002.
- *Histología básica*. JUNQUEIRA, L. C.; CARNEIRO, J. Barcelona: Masson, 1987, 1996 i 2000.
- *Introducción a la biología celular*. ALBERTS, B. [et al.]. Barcelona: Omega, 1999.
- *Manual de microscopia*. LOCQUIN, M.; LANGERON, M. Barcelona: Labor, 1980.
- *Guías de disección. Invertebrados*. ROWETT, H. G. Q. Barcelona: Urania, 1976.
- *Guías de disección. El conejo*. ROWETT, H. G. Q. Barcelona: Urania, 1976.
- *Orígenes de la vida*. ROSNAY, J. de. Barcelona: Martínez Roca, 1970.
- *Técnicas de histología animal*. MARTOJA, R.; MARTOJA, M. Barcelona: Toray-Masson, 1970.
- *La vida, de la célula al hombre*. CECCATTY, M. de. Barcelona: Martínez Roca, 1969.

Han esdevingut indispensables qualsevulla de les seves publicacions dins la col·lecció «Seminari d'Estudis Universitaris», editats per la Institució Catalana d'Història Natural, intitolades:

- *Algunes tècniques d'obtenció de preparacions d'estructures i de teixits animals*, 1977.

- *Tècniques de transparentat d'invertebrats i d'esquelets de vertebrats: aplicacions*, 1978.
- *Tècniques senzilles d'obtenció de preparacions vegetals*, 1978.
- *Iniciació a les tècniques histològiques vegetals i animals*, 1994.

La recerca en l'àmbit científicotècnic sol produir-se mitjançant estretes col·laboracions amb altres investigadors que, sovint, esdevenen deixebles del seu mestre. Entre molts altres i del seu mateix departament, cal esmentar la doctora Maria Gràcia Bozzo, la doctora Montserrat Poquet, el doctor Enric Ribes i la doctora Maria José Amor. Tots ells varen continuar l'obra de la doctora Durfort estudiant la biologia de la reproducció dels invertebrats. A més, Mercè Durfort va afavorir i impulsar la creació d'altres grups de recerca del mateix departament, entre els quals cal destacar els encapçalats pel doctor Eduardo Soriano i la doctora Maria Carme Auladell, ambdós en l'àmbit de la neurobiologia. La figura científica i acadèmica de Mercè Durfort (catedràtica de biologia cel·lular a la UB) va estar lligada amb la del doctor Josep Egozcue (catedràtic de biologia cel·lular de la Universitat Autònoma de Barcelona), amb el qual va formar un tàndem indissoçiable que va dur la ciència i la recerca en l'àmbit de la biologia de la reproducció produïda a Catalunya als nivells més alts de reconeixement científic nacional i internacional.

SERGI BONET MARULL

Catedràtic de biologia cel·lular de la Facultat de Ciències,
Universitat de Girona. Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona